

נוסח לדין ביום 21.6.17

תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות פרטנית לתלמיד**ולהורה), התשע"ה - 2015**

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 19לג ו- 19לד לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998¹ (להלן - החוק), לאחר התייעצות עם מרכז השלטון המקומי, נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות וארגונים העוסקים בקידום זכויות אנשים עם מוגבלות, בהסכמת שר האוצר לפי סעיף 19סז לחוק, ובאישור וועדת העבודה, הרווחה והבריאות של הכנסת, אני מתקין תקנות אלה:

הגדרות

1. בתקנות אלה –

"בעל מוסד חינוך" – במוסד חינוך רשמי- רשות החינוך המקומית ולעניין המדינה – בתי הספר החקלאיים כדורי, אשל הנשיא, ימה ועין כרם; במוסד חינוך שחל עליו חוק הפיקוח – הגוף בעל הרשיון מהמנהל הכללי של משרד החינוך להפעלת מוסד החינוך לפי חוק הפיקוח;

"הורה" – לרבות אפוטרופוס;

"המנהל" – מנהל מחלקת החינוך ברשות החינוך המקומית הנוגעת לעניין, או נציגו;

"הממונה" – מי שהשר מינה מבין עובדי משרדו, לממונה על יישומן של תקנות אלה;

"חוק הפיקוח" – חוק הפיקוח על בתי ספר, התשכ"ט – 1969²;

"חוק חינוך מיוחד" – חוק חינוך מיוחד, התשמ"ח – 1988³;

"חינוך חובה" – כהגדרתו בסעיף 1 לחוק לימוד חובה, התש"ט – 1949⁴;

"יחידת אכסון" ו"יחידת אכסון מיוחדת" – כהגדרתן בפרט 8.180 של התוספת השנייה לתקנות התכנון והבנייה (בקשה להיתר, תנאים ואגרות), התש"ל – 1970⁵;

"מוסד חינוך" – כהגדרתו בסעיף 19לב לחוק, ובכלל זה גן ילדים כהגדרתו בסעיף 19לד(א) לחוק;

"מורשה לנגישות מבנים תשתיות וסביבה" – כמשמעותו בסעיף 19מא לחוק;

"מורשה לנגישות השירות" – כמשמעותו בסעיף 19מא לחוק;

"מפקח", "מנהל מוסד" – כהגדרתם בתקנות חינוך ממלכתי (סדרי הפיקוח), התשי"ז – 1956⁶;

"מרכז טיפולי" – מרכז שמוסד החינוך מפקח עליו ומתקצב אותו ובו אנשי מקצוע מומחים בנושא מוגבלות בשמיעה בקרב תלמידים;

"חיית שירות" – כהגדרתה בתקנות נגישות השירות;

¹ ס"ח התשמ"ח, עמ' 152

² ס"ח התשכ"ט, עמ' 180

³ ס"ח התשמ"ח, עמ' 114.

⁴ ס"ח התש"ט, עמ' 287

⁵ ק"ת תש"ל עמ' 1841.

⁶ ק"ת התשי"ז, עמ' 116

"מתי"א – מרכז תמיכה ישובי אזורי שמשרד החינוך מפקח עליו ומתקצב אותו, ובו אנשי מקצוע מומחים במוגבלויות שונות של תלמידים; **"מרפא בעיסוק"** **"פיזיותרפיסט"**, **"קלינאי תקשורת"** – כמשמעותו בחוק הסדרת העיסוק במקצועות הבריאות, התשס"ח-2008⁷;

"פסיכולוג" –

"רופא" –

"פישוט לשוני" – בהגדרתו בתקנות נגישות השירות;

"רושם" – כהגדרתו בתקנות הרישום;

"רשם" – כמשמעותו בתקנה 3 לתקנות הרישום;

"שירותי חינוך" – פעילות שמוסד החינוך מבצע או מארגן ומשרד החינוך או הבעלים של מוסד החינוך מתקצב או שהיא ממומנת באמצעות תשלומי הורים המותרים לגבייה לפי דין, ולרבות פעילות שמוסד החינוך מבצע ומארגן אף ללא תקצוב מצד משרד החינוך או הבעלים ואין באמור כדי לחייב את משרד החינוך לתקצב את הפעילות או את התאמות הנגישות;

"ת"י" – תקן ישראלי כמשמעותו בחוק התקנים, התשי"ג – 1953⁸;

"ת"י 1918" – התקן הישראלי לעניין נגישות הסביבה הבנויה שמפרסם מכון התקנים⁹, כנוסחו מעת לעת;

"תכנית" – החלטת הממונה לפי תקנה 6 ונימוקיה יחד עם הבקשה שהוגשה לפי תקנה 4 והמסמכים שצורפו אליה לפי תקנה 5;

"תכנית טכנית" – תכנית ללא המסמכים הרפואיים שצורפו אליה;

"תקנות הרישום" – תקנות לימוד חובה וחינוך ממלכתי (רישום), התשי"ט – 1959¹⁰.

חובת נגישות פרטנית לתלמיד ולהורה

2. (א) בעל מוסד חינוך יבצע התאמות נגישות במוסד החינוך שבו לומד, או עתיד ללמוד תלמיד, וכן בשירותי החינוך שנותן מוסד לתלמיד עם מוגבלות, כמפורט בתקנות אלה.

(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א) שירותי חינוך המסופקים ישירות על ידי משרד החינוך יונגשו על ידו ובכלל זה מבחני בגרות, מבחנים ארציים וחומרי למידה שזכויות היוצרים עליהן של משרד החינוך.

(ג) תקנת משנה (א) תחול, בשינויים המחויבים, גם על הורה לתלמיד שהוא אדם עם מוגבלות.

(ד) ההנגשה לתלמיד או הורה תבוצע לפי העקרונות הבאים:

⁷ ס"ח התשס"ח, עמ' 720

⁸ ס"ח התשי"ג, עמ' 30

⁹ י"פ התשס"ז, עמ' 8

¹⁰ ק"ת התשי"ט, עמ' 1160

- (1) תוך שמירה על כבודו ופרטיותו של תלמיד או הורה, ומתוך יחס אדיב ומכובד המאפשר קבלת השירות בעצמאות, בבטיחות ובאופן שוויוני ;
- (2) כחלק בלתי נפרד מן השירותים הניתנים והמיועדים לכל ציבור התלמידים או לכל ציבור ההורים ולא בנפרד מהם, וזאת בכפוף לתקנות אלה למעט:
- (א) אם ההפרדה נחוצה למתן השירות באותו רמה שבה שהוא ניתן לכלל הציבור ;

(ב) אם **מתן השירות באופן האמור בפסקה זו, יפגע באופן מהותי באופי הפעילות החינוכית ובלבד שנמצאו חלופות חינוכיות לאותה פעילות וביה"ס יידע את המפקח בעניין החלופה.**

- (3) במקרה שלא ניתן לבצע את התאמות הנגישות לפי פסקה (2), יינתן השירות באופן נפרד או שונה ובלבד שיקיים את הקבוע בפסקה (1).

(4) בעל מוסד חינוך לא יטיל תשלום על אדם עם מוגבלות בשל בקשה ובשל ביצוע התאמות נגישות הנחוצות לשם הנגשת השירות בעבורו לפי תקנות אלה. **(5) -נהלי פעילות במוסד החינוך בחירום**

(ה) בעל מוסד חינוך יקבע נהלים לעניין מקרי חירום והוא רשאי לפעול לפי נהלים שיקבע לעניין זה משרד החינוך.

הודעת רשות מקומית על זכאות להתאמות נגישות פרטניות לתלמיד או להורה שהוא אדם עם מוגבלות

3. **(א)** המנהל יודיע לרושם על זכותו שיבוצעו התאמות נגישות לתלמיד או להורה שהוא אדם עם מוגבלות; הודעה כאמור תימסר יחד עם ההודעה על מועדי הרישום ברשות המקומית, הנשלחת למענו של הרושם, בהגיע התלמיד לגיל לימוד חובה או בהירשמו לראשונה למוסד חינוך; **נודע לבעל המוסד החינוכי על תלמיד הזקוק להנגשה, יודיע להורי התלמיד על זכותם להגיש בקשה;** רשות המבצעת רישום באינטרנט לפי הפרק השמיני 1 של תקנות הרישום תמסור הודעה כאמור גם באמצעות אתר האינטרנט שבו נערך הרישום.

(א) המנהל יפעל על מנת ליידע הורים של תלמידים עם מוגבלות על זכותם לבצע רישום מוקדם, ובכלל זה אתר אינטרנט של רשות מקומית ככל שישנו יכלול פרסום קבוע על הזכות לביצוע רישום מוקדם. וכן תכלול הרשות המקומית בכל פרסום על רישום הודעה על הזכות לביצוע רישום מוקדם. עובדי הרשות המקומית יעברו הדרכה בהתאם לתקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות לשירות), תשע"ג-2013;

(ב) רשות מקומית תפרסם באתר האינטרנט שלה חוברת מידע **שתוכן על ידי משרד החינוך** אשר תכלול הסבר על הזכאות להנגשה של מוסדות חינוך לפי סוגי התאמות הנגישות המפורטות בתוספות השלישית עד השישית, ותאור של סוגי התאמות הנגישות האפשריות לגבי מוגבלויות שונות של הורים ותלמידים; **החוברת באתר האינטרנט תוגש**

לאנשים עם מוגבלות לפי תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות לשירות), התשע"ג - 2013¹¹; החוברת תהיה זמינה גם בפורמט מודפס ומונגש במשרדי הרשות המקומית.

(ד) אם במעבר בין שלבי חינוך יש לתלמיד עם מוגבלות אפשרות רישום יחידה, תבצע הרשות המקומית את ההנגשה של שלב החינוך הבא מבעוד מועד ומבלי להמתין למועד הרישום לשלב החינוך הבא, זאת בכפוף לאישור מראש של משרד החינוך.

טופס בקשה להתאמות נגישות פרטנית לתלמיד או להורה שהוא אדם עם מוגבלות

4. (א) תלמיד, הורה או רושם ימלא את טופס הבקשה ערוך לפי הנוסח שבתוספת הראשונה (להלן- טופס הבקשה) ויצרף אליו מסמכים רפואיים ואחרים המעידים על המוגבלות ועל הצרכים הנובעים מהמוגבלות של מי שמתבקשת עבורו התאמת הנגישות, הנוגעות לתפקודו במוסד החינוך, והתומכים בבקשה. טופס כאמור יוגש בהתאם לתקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות לשירות), התשע"ג - 2013.

(ב) טופס הבקשה יוגש לבעלות בעת רישום התלמיד למוסד החינוך לפי תקנות הרישום; תלמיד שכבר לומד במערכת החינוך רשאי להגיש בקשה בכל עת.

(ג) הבעלות תעביר עותק של טופס הבקשה למנהל מוסד החינוך

(ד) ראה מנהל שחסרים מסמכים לצורך קבלת החלטה, יודיע לרושם בתוך 7 ימים על הצורך בהשלמת מידע תוך פירוט המסמכים הנדרשים והגורמים מהם יש לקבל מסמכים אלה; **כן רשאי יודיע המנהל להציע לרושם שעל האפשרות כי הרושם יסכים לכך שהמנהל יאסוף את המסמכים האמורים מהגורמים שיפרט בהודעתו, הודעה והסכמה כאמור ינתנו בטופס הערוך לפי הנוסח שבתוספת השנייה.**

טיפול בבקשת נגישות על ידי המנהל

5. (א) הבעלות תגבש את המלצותיה לעניין הבקשה תוך 60 ימים לעניין התאמות נגישות הדורשות היתר בניה ותוך 30 ימים לעניין התאמות אחרות, החלטת המנהל תהיה **מנומקת.**

(ב) מנכ"ל משרד החינוך יקבע סוגי התאמות שיבוצעו על ידי מנהל מוסד חינוך עם תחילת לימודיו של תלמיד עם מוגבלות במוסד החינוך.

¹¹ ק"ת התשע"ג עמ' 968

(ב) בעל מוסד חינוך יספק את התאמת הנגישות עם תחילת שנת הלימודים או בעת הצורך את התאמות הנגישות שניתן לבצע באמצעים הקיימים במוסד החינוך.

(ג) ביקש בעל מוסד החינוך שמשרד החינוך ישתתף בעלויות ההנגשה, **תעביר הבעלות** את הבקשה לאישור הממונה, ויצרף את המסמכים המפורטים בתקנת משנה (ד) תוך 60 ימים מן המועד שבו הגיש הרושם את הבקשה לעניין התאמות נגישות הדורשות היתר בניה ותוך 30 ימים לעניין התאמות אחרות **(לדניף)**.

(1) **המנהל** יפנה לבעלי מקצוע המפורטים בתקנה זו לקבלת המלצות, תכניות או מסמכים אחרים הדרושים לבקשה.

(ד) **המנהל** יצרף לטופס הבקשה שהוא מעביר לממונה מסמכים אלה:

(1) מסמכים רפואיים או אחרים, המעידים על מצבו הרפואי של המבקש ועל סוגי התאמות הנגישות הנדרשות;

(2) אם המבקש הוא אדם עם **מוגבלות בשמיעה**, תצורף לבקשה חוות דעת של מורשה נגישות השרות ושל קלינאי תקשורת; אם קלינאי התקשורת אינו עובד של משרד החינוך או של המרכז הטיפולי, תצורף לבקשה גם עמדה של המרכז הטיפולי **ובמידת הצורך והאפשר גם חוות דעת של מי שהוא בעל ניסיון בשפת הסימנים**;

(3) אם המבקש הוא אדם עם **מוגבלות בראייה**, תצורף לבקשה חוות דעת של מורשה לנגישות השירות, מורשה לנגישות מבנים תשתיות וסביבה, אם נדרשת התאמה המחייבת שינוי מבנים תשתיות וסביבה או התקנת מתקני הרמה, ושל מומחה **למוגבלות ראייה** במת"א ורשאי המומחה **למוגבלות ראייה** במת"א לפנות לפי שיקול דעתו ולפי צורך לגורמים מקצועיים נוספים;

(3א) אם המבקש הוא תלמיד עם מוגבלות אחרת, ניתן לצרף לבקשה חוות דעת אחרות שתומכות בבקשה להתאמות נגישות לפי תקנה זו.

(4) אם המבקש הוא תלמיד עם **מוגבלות** הלומד במסגרת לחינוך מיוחד, או תלמיד עם **מוגבלות** המשולב במוסד חינוך רגיל כהגדרתו בפרק 1ד לחוק חינוך מיוחד – יפרט מנהל המוסד החינוכי שבו התלמיד לומד את הסיוע שהתלמיד מקבל ממוסד החינוך, סוגי הסיוע והיקפו;

(5) הצעה לתכנית של התאמות נגישות במבנה בתשתיות או בסביבה, ככל שנדרש,

שתכלול:

(א) תכנית של התאמות נגישות הנדרשות לפי המלצת מורשה לנגישות מבנים תשתיות וסביבה, או מורשה לנגישות השירות, לפי העניין, או שניהם;

(ב) תיאור טכני של הפתרונות המוצעים בצירוף מפרטים, תכניות וחתכים;

(ג) תיק טכני, שיוכן בידי אדריכל רישוי או מהנדס רישוי, ובו מסמכים כמפורט להלן, תוך ציון המצב הקיים והמצב המוצע בכל עניין:

(1) תשריט המגרש שעליו נמצא מוסד החינוך בקנה מידה

1: 250, שסומנו בו המפלסים, נתיבי הגישה מהרחוב עד

- הכניסות למבנים, לרבות כיוון ההגעה של התלמיד למוסד
החינוך;
(2) צילומים דיגיטליים של המבנה;
(3) תכניות כל קומות המבנים בקנה מידה 1:100 או 1:200, עם
סימון מפלסים וחתכים הנוגעים לעניין;
(6) אומדן עלויות מפורט של התאמת הנגישות הנדרשת, לרבות עלות תכנון
ההתאמה, הכנת מפרטים וביצוע תכניות הנגשה;
(7) לוח זמנים מוצע לביצוע שיבטיח את השלמת ביצוע ההתאמות עד לתחילת שנת
הלימודים, למעט בעבודות המחייבות היתר בניה חדש שאז יש לקבוע לוח זמנים
של 18 חודשים לכל היותר מיום הרישום או הרישום המוקדם; לוח הזמנים
יכלול אבני דרך לביצוע ההנגשה ובכלל זה מועד הוצאת ההיתר, מועד תחילת
העבודות ומועד לסיום העבודות כשהתאמות הנגישות מוכנות לשימוש.

שמירה של התאמות נגישות

7. **(א) האחראי להתאמות לפי תקנה 2 יהיה אחראי לכך כי התאמות
הנגישות יהיו תקינות וזמינות לאדם עם מוגבלות לפי תקנות אלה בכל
שעות מתן השירות זולת אם מתקיימות הפסקות בשימוש עקב תקלות
טבעיות, או לצורך ביצוע עבודות תחזוקה או לצורך שיפוץ ובלבד
שהבטיח נגישות חלופית סבירה למקום ולשירות ככל הניתן ובהתאם
לתנאי המקום והשירות.
לצורך התגברות על הפרש גובה לצורך נגישות חלופית כבש נגיש יהיה
בהתאם לקבוע בתקנה 11(ג) בתקנות נגישות בניין קיים.**
- (ב) לא יפגע אדם בהתאמות נגישות, לא יגרע מהן, ולא יסב את השימוש בהן למטרות
אחרות, בין באופן חלקי ובין באופן מלא, אלא במהלך תקופת שיפוץ או תיקון של
התאמות הנגישות, ובלבד שהבטיח התאמת נגישות חלופית.

מעלית

8. התקנת מעלית תהיה לפי הוראות ת"י 2481¹², חלק 70 – מעליות: דרישות בטיחות לבנייה
ולהתקנה – התאמות מיוחדות לנגישות אנשים, ות"י 1918¹³, חלקים 3.1 – 3.2 נגישות
הסביבה הבנויה: פנים הבניין- דרישות בסיסיות (להלן- ת"י 1918, חלק 3.1), תהיה גם על פי
חלק 4 לתקן 1918 (בסעיף העוסק בתקשורת במעליות 2.10) ולפי התכנית.

הנגשת פנימיות

- 11 (א) הנגשה של יחידת אכסון בפנימיות המנהל לחינוך התיישבותי ובפנימיות בפקוח של **משרד
החינוך** תהיה לפי צרכיו של התלמיד עם המוגבלות המשתמש ביחידת האכסון ולפי
התוספת השלישית. **ולפי צרכיו של ההורה עם מוגבלות המבקר בפנימייה.**

¹² י"פ התשס"ד, עמ' 3757

¹³ י"פ התשס"ז, עמ' 8

(ב) דרכי הגישה בין מבני הפנימיה ובית הספר ובין מבני הפנימיה לבין המיתקנים השונים בפנימיה, ובכלל זה מיתקני משק חקלאי בפנימייה, יונגשו בהתאם להוראות ת"י 1918, חלק 2: נגישות הסביבה הבנויה- הסביבה שמחוץ לבניין, ולפי התכנית.

(ג) יש להנגיש לתלמיד את כל מיתקני הפנימיה ובכלל זה חדר אוכל, חדרי שבהם מבוצעות פעילויות פנאי ופעולות חברתיות, כגון אולמות, חדר כושר ובריכה. יש להנגיש לתלמידים את מיתקני החצר של הפנימיה ובכלל זה מיתקנים ושטחים חקלאיים, כגון חממות, סדנאות לפעילות חקלאית, מטעים ושדות וכן מיתקנים לפעילות ימית כגון מעגנים, סככות וסדנאות, כך שתלמיד עם מוגבלות יוכל להגיע אליהם ולקחת חלק בפעילות הנערכת בהם.

(ה) **מורשה נגישות** המכין תכנית הנגשה לתלמיד בפנימייה, יוכל להסתמך על הפרטים המפורטים בתוספת הרביעית, החמישית והשישית לגבי תכנית הנגשה עבור תלמיד לקוי שמיעה, או תלמיד עם **מוגבלות בראייה**, או תלמיד עם **מוגבלות** אחרת.

התאמת הנגישות תותאם לצרכיו של התלמיד או ההורה עם המוגבלות

13. התאמות הנגישות יקבעו באופן מותאם לתלמיד או הורה עם מוגבלות ובמקרה הצורך ניתן לסטות מן התקן הישראלי בעניין כדי להביא לתוצאה מתאימה יותר לצרכיו של התלמיד או ההורה עם המוגבלות.